

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Європейський Союз в міжнародних відносинах»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність – 293 «Міжнародне право»
Освітня програма / спеціалізація – «Міжнародне право»
Статус дисципліни – за вибором студента
Рік набору – 2017

**Викладач – Бойчук Дмитро Сергійович, к.ю.н., асистент кафедри
права Європейського Союзу**

13 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Європейський Союз в міжнародних відносинах» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародне право» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 10 с.

Розробник Бойчук Дмитро Сергійович, к.ю.н., асистент кафедри
права Європейського Союзу

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу,
докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 3 від 7 листопада 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри
Права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри

Яковюк Іван Васильович

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Європейський Союз в міжнародних відносинах
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Бойчук Дмитро Сергійович, к.ю.н., асистент кафедри права Європейського Союзу НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 057 704 90 49
E-mail	d.s.boychuk@nlu.edu.ua
Консультації	Четвер – 13-00 – 15-00, вул. Динамівська, 4, кафедра права Європейського Союзу

Анотація навчальної дисципліни

Розглядається загальна характеристика Європейського Союзу як суб'єкта міжнародних відносин, організаційно-правові реалізації Європейським Союзом власної міжнародної правосуб'єктності, діяльність Європейського Союзу в торгівельно-комерційному аспекті, сутність спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу. Послідовно розглядаються відносини Європейського Союзу з окремими країнами/регіонами світу. Детально розглядається історія та нормативно-правовий базис відносини України та Європейського Союзу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових поглядів з теоретико-методичних і організаційно-правових засад функціонування Європейського Союзу як суб'єкта міжнародних відносин, взаємозв'язків з іншими суб'єктами, способів реалізації власної міжнародної правосуб'єктності, нормативно-правової основи таких відносин та судової практики вирішення спорів, що виникають у цій сфері.

Завдання:

- поглиблення усвідомлення специфіки правосуб'єктності Європейського Союзу порівняно з іншими суб'єктами міжнародного права;
- набуття умінь з орієнтування в основних міжнародно-правових актах щодо реалізації Європейським Союзом власної міжнародної правосуб'єктності;
- опанування основних повноважень Європейського Союзу у сфері зовнішніх відносин відповідно до Установчих договорів;
- формування системи теоретичних знань щодо місця і ролі комерційно-торгової політики в зовнішній політиці Європейського Союзу;
- оволодіння теоретичними знаннями щодо членства в міжнародних організаціях;
- розвиток системи знань з спільної зовнішньої політики та політики безпеки Європейського Союзу;
- опанування специфіки впливу міжнародного права на зовнішню політику Європейського Союзу.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Міжнародне публічне право», «Право Європейського Союзу».

Кореквізити: «Універсальні та регіональні системи захисту прав людини», «Історія європейської інтеграції», «Основи геополітики».

Постреквізити: «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом» .

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1. ОРН-1: розуміти основні принципи організації, фінансування та соціально-економічної ефективності політики Європейського Союзу;
2. ОРН-2: пояснити правову природу Європейського Союзу як унікального інтеграційного об'єднання у системі міжнародних відносин через засвоєння історичних особливостей та засад функціонування ЄС; процесу розширення членства ЄС у Центральній та Східній Європі, внутрішніх змін, пов'язаних з євроінтеграційними процесами;
3. ОРН-3: знати сутності, значення та особливостей ідей та концепцій Єдиної Європи; причин та рушійних сил євроінтеграційних процесів 50-60-х рр. ХХ ст.; основних подій перехідного етапу євроінтеграції в 60-70-х рр. ХХ ст.; передумов, причин і наслідків першого розширення ЄС; впливу світової економічної кризи на розвиток Європейського Співтовариства; причин та наслідків активізації євроінтеграційних процесів в 90-х рр. ХХ ст.; місця і ролі ЄС на початку ХХІ ст.;
4. ОРН-4: вміти систематизувати федералістські теорії європейського об'єднання; дати характеристику Римським договорам, з'ясувати роль і місце Ради Європи, Європейського об'єднання вугілля і сталі, Європейського товариства атомної енергетики, Європейського економічного співтовариства у євроінтеграційних процесах свого часу;
5. ОРН-5: систематизувати основні положення Маастрихтського, Амстердамського договорів та Єдиного європейського акту; аналізувати причини провалу запровадження Конституції ЄС;
6. ОРН-6: проаналізувати зміст та нормативне регулювання постійного структурного співробітництва у сфері безпеки і оборони Європейського Союзу (PESCO);
7. ОРН-7: визначати поділ повноважень у галузі безпеки та оборони між ЄС та НАТО;
8. ОРН-8: систематизувати інструментарій та методи забезпечення прав людини у зовнішній політиці Європейського Союзу;
9. ОРН-9: надати характеристику «Регіонального підходу для Балкан», «Східного виміру»; з'ясувати тлумачення, концепти і теоретичні пояснення європеїзації, вплив ЄС на країни-кандидати, в тому числі на Україну;
10. ОРН-10: Знати особливості формування і розвитку договірно-правових і політичних засад співробітництва ЄС та окремих країн/регіонів світу.
11. ОРН-11: знати особливості формування договірно-правових і політичних засад співробітництва України і ЄС.

Розклад занять з навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання

Тиждень	Тема лекції	Тема практичного	Тема самостійної
----------------	--------------------	-------------------------	-------------------------

		заняття	роботи (есе або реферату)
1	1. Правосуб'єктність Європейського Союзу.		
2	2. Компетенція Європейського Союзу у сфері торгівельно-комерційної політики.		
3	3. Політика сприяння розвитку Європейського Союзу.	1. Правосуб'єктність Європейського Союзу. <i>Основна література: 1, 2, 37, 41, 43.</i>	Реалізація міжнародної правосуб'єктності Європейським Союзом.
4	4. Європейський Союз як громадянська та нормативна сила.	2. Компетенція Європейського Союзу у сфері торгівельно-комерційної політики. <i>Основна література: 5, 8, 9, 37.</i>	
5	5. Судова практика та міжнародні угоди ЄС.	3. Політика сприяння розвитку Європейського Союзу. <i>Основна література: 5, 8, 9, 10, 21, 37.</i>	
6	6. Інституційна основа зовнішньої політики Європейського Союзу.	4. Європейський Союз як громадянська та нормативна сила. <i>Основна література: 11, 12, 13, 14, 15, 37.</i>	
7	7. Спільна зовнішня та безпекова політика.	5. Судова практика та міжнародні угоди ЄС. <i>20, 21, 37, 42.</i>	
8	8. Спільна торгівельно-комерційна політика.	6. Інституційна основа зовнішньої політики Європейського Союзу. <i>Основна література: 9, 20, 21, 35, 37, 41, 42.</i>	
9	9. Права людини в міжнародних відносинах Європейського Союзу.	7. Спільна зовнішня та безпекова політика. <i>Основна література: 2, 19, 26, 37, 40.</i>	Роль інституцій зовнішній політиці Європейського Союзу.
10	10. Вплив міжнародного права на політику Європейського Союзу в міжнародних відносинах.	8. Спільна торгівельно-комерційна політика. <i>Основна література: 10, 11, 14, 28, 37.</i>	Спільний ринок Європейського союзу: свободи переміщення в межах ЄС.

11	11. Відносини Європейського Союзу і США.	9. Права людини в міжнародних відносинах Європейського Союзу. <i>Основна література:</i> 27, 30, 37, 42.	Мета, цілі, нормативно-правова основа створення PESCO.
12	12. Зовнішня політика Європейського Союзу з країнами Азії.	10. Вплив міжнародного права на політику Європейського Союзу в міжнародних відносинах. <i>Основна література:</i> 27, 29, 37, 41, 43.	
13	13. Зовнішня політика Європейського Союзу з країнами Африки, Карибського басейну і Тихоокеанського регіону (країни АКТ) та в Середземномор'ї.	11. Відносини Європейського Союзу і США. <i>Основна література:</i> 10, 17, 24, 25, 36, 37.	Історія розвитку відносин Європейського Союзу і США.
14	14. Міжнародні відносини Європейського Союзу в контексті східного розширення.	12. Зовнішня політика Європейського Союзу з країнами Азії. <i>Основна література:</i> 2, 7, 10, 16, 23, 18, 36, 37.	Відносини Європейського Союзу і Китаю.
15	15. Відносини Європейського Союзу та України.	13. Зовнішня політика Європейського Союзу з країнами Африки, Карибського басейну і Тихоокеанського регіону (країни АКТ) та в Середземномор'ї. <i>Основна література:</i> 5, 10, 22, 29, 37.	
16		14. Міжнародні відносини Європейського Союзу в контексті східного розширення. <i>Основна література:</i> 21, 31, 32, 33, 37.	Історія східного розширення Європейського Союзу

17		<p>15. Відносини Європейського Союзу та України.</p> <p><i>Основна література:</i> 31, 32, 33, 37, 38, 39</p>	<p>Угода про асоціацію як елемент «прихованого» критерію членства в ЄС: історія та перспективи для України.</p>
----	--	---	---

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами міжнародних судових установ;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- написання наукових статей;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, іспиту.

Інформаційне забезпечення курсу

Нормативно-правові акти.

1. A Secure Europe in a Better World. European Security Strategy. 12.12.2003.
2. Bandar Seri Begawan Plan of Action to Strengthen the ASEAN – EU Enhanced Partnership (2013-2017)
3. Communication from the Commission - A Strong European Neighbourhood Policy. COM/2007/0774 final
4. Communication from the Commission on the consolidation of EU Africa relations. COM(2010) 634 final, Brussels, 10.11.2010
5. Communication from the Commission. Barcelona Process: Union for the Mediterranean. COM(2008) 319 (Final) Brussels, 20/05/08
6. Communication from the Commission. Eastern Partnership COM(2008) 823 final. Brussels, 3.12.2008
7. Framework for advancing transatlantic economic integration between the European Union and the United States of America. 2007
8. Joint Communication. A Partnership for Democracy and Shared Prosperity with the Southern Mediterranean. COM(2011) 200 final. Brussels, 8.3.2011
9. Joint Communication. Delivering on a new European Neighbourhood Policy. JOIN(2012) 14 final
10. Joint Declaration of the Eastern Partnership Summit (Brussels, 24 November 2017)
11. Joint Declaration of the Paris Summit for the Mediterranean. Paris, 13 July 200
12. Report on the Implementation of the European Security Strategy «Providing Security in a Changing World», Brussels, 11 December 2008

13. Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe. A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy. June 2016
14. The Africa-EU Strategic Partnership. A Joint Africa-EU Strategy, 2007.
15. The EU and ASEAN: A partnership with a strategic purpose. Joint communication to the European Parliament and the Council. JOIN(2015) 22. Brussels, 18.5.2015.
16. The New Transatlantic Agenda. 1995
17. Transatlantic Economic Partnership 1998
18. План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з другої сторони, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017. № 1106. Офіційний вісник України. 2018. № 24. Ст. 852.
19. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 15. Ст. 1028.
20. Про основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України: Закон України від 01.07.2010. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. Ст. 1452.
21. Про основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України: Закон України від 01.07.2010. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. Ст. 1452.
22. Про Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.2017. № 759. Офіційний вісник України. 2017. № 84. Ст. 2565.
23. Регламент Європейського Парламенту та Ради ЄС 2017/1566 про запровадження тимчасових автономних торговельних заходів для України, що передбачені Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, від 13.09.2017. Офіційний вісник. L 254, 30.9.2017. С. 1–10.
24. Рекомендації для Українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС. Київ , 2018. URL: https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/legal_approximation_guidelines_ukr_new.pdf.
25. Рішення Суду ЄС C-12/86 у справі Demirel від 30.09.1987. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61986CJ0012>.
26. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з другої сторони, 2014. Офіційний вісник України. 2014. № 75. Ст. 212.

Основна література

1. Behr Hartmut The European Union in the Legacies of Imperial Rule? EU Accession Politics Viewed from a Historical Comparative Perspective. European Journal of International Relations, Vol. 13, No 2, 2007, p. 239–262
2. Bendiek A. European realism in the EU's Common Foreign and Security Policy. // EU

- External Relations Law and Policy in the Post-Lisbon Era. Ed. by Cardwel P.J. Springer 2012, p. 35-58
3. Biscop Sven & Coelmont Jo A Strategy for CSDP. Europe's Ambitions as a Global Security Provider. *Egmont Paper 37*, October 2010
 4. Elgström Ole Outsiders' Perceptions of the European Union in International Trade Negotiations. *Journal of Common Market Studies*, Vol. 45, Number 4, 2007, pp. 949–967.
 5. Emerson M. and all Upgrading the EU's Role as Global Actor. Institutions, Law and the Restructuring of European Diplomacy. CEPS, 2011, p. 21-64
 6. European Commission. International cooperation and development. 2014
 7. Godement François & Vasselier Abigaël China at the gates: a new power audit of EU-China relations. ECFR, December 2017
 8. Hadfield A. Janus Advances? An Analysis of EC Development Policy and the 2005 Amended Cotonou Partnership Agreement. *European Foreign Affairs Review*, Vol. 12, 2007, pp. 39–66
 9. Hettne Bjorn, Soderbaum Fredrik. Civilian Power or Soft Imperialism? The EU as a Global Actor and the Role of Interregionalis. *European Foreign Affairs Review*, Vol. 10, Issue 4, Winter 2005, p. 535-552
 10. Hill C., Smith M. International Relations and the European Union. – Oxford: Oxford University Press, 2011
 11. Kleiman D. EU preferential trade agreements: commerce, foreign policy and development aspects. European University Institute, 2013
 12. Manners Ian The Concept of Normative Power in World Politics. *DIIS BRIEF*, May 2009
 13. Men J., Balducci G. (eds.) Prospects and Challenges for EU-China Relations in the 21st Century: the Partnership and Cooperation Agreement. College of Europe Studies, No. 12. Brussels: Peter Lang, 2010
 14. MUÑOZ GÁLVEZ Elena European Development Aid: How to Be More Effective Without Spending More? Notre Europe. Policy Paper 57. 201
 15. Normative Power Europe. Empirical and Theoretical Perspectives. Ed. by Whitman R.C. Palgrave Macmillan, 2011.
 16. Reiterer Michael Interregionalism as a New Diplomatic Tool: The EU and East Asia // *European Foreign Affairs Review*, Vol. 11, 2006, pp. 223–243
 17. Roy S., Cooper D., Murphy B. (eds.) Transatlantic Relations and Modern Diplomacy: An Interdisciplinary Examination. L.: Routledge, 2013.
 18. Rüländ J. Interregionalism and the Crisis of Multilateralism: How to Keep the Asia-Europe Meeting (ASEM) Relevant. *European Foreign Affairs Review*, Vol. 11, 2006, pp. 45–62
 19. Salmon Trevor The European Security and Defence Policy: Built on Rock or Sand. *European Foreign Affairs Review*, Vol. 10, Issue 4, Winter 2005, p. 359-379
 20. Schimmelfennig Frank & Scholtz Hanno Legacies and Leverage: EU Political Conditionality and Democracy Promotion in Historical Perspective // *Europe-Asia Studies*, Vol. 62, No. 3, 2010, p. 443-460

21. Schimmelfennig Frank and Scholtz Hanno EU Democracy Promotion in the European Neighbourhood. Political Conditionality, Economic Development and Transnational Exchange. *European Union Politics*, Vol. 9, No 2, 2009, p. 187–215.
22. Schlumberger Oliver The Ties that do not Bind: The Union for the Mediterranean and the Future of Euro-Arab Relations // *Mediterranean Politics*, Vol. 16, No. 1, 2011, p. 135-15
23. Shada Islam ASEM: Still relevant after all these years? An Agenda for Asia-Europe Relations in the 21st Century // Policy Briefing of Friends of Europe on 27 September 2012
24. Shapiro Jeremy & Pardijs Dina The transatlantic meaning of Donald Trump: a US-EU power audit. ECFR, 2017
25. Shapiro Jeremy and Witney Nick Towards a Post-American Europe: A Power Audit of EUUS Relations. ECFR, November 2009.
26. The EU and the world: players and policies post-Lisbon. A handbook. Ed. by Missiroli A. EUISS, 2016.
27. Vasconcelos A. de, Zaborowski M (eds) European Perspectives on the New American Foreign Policy Agenda: the EU and the World in 2009. Paris, EUISS, 2009.
28. Young Alasdair R. The Rise (and Fall?) of the EU's Performance in the Multilateral Trading System // *Journal of European Integration*, Vol. 33, No. 6, 2011, p. 715-729
29. Барбе Э. Отношения между странами Европы и Средиземноморья: жизненный вызов / Э. Барбе, Э. Солер-и-Леча // Европа. Журнал польского института международных дел. – Т. 4. – 2004. № 2 (11). – С. 7-23
30. Буроменский М. В., Хорольский Р. Б. Защита прав человека в Европейском Союзе / М. В. Буроменский, Р. Б. Хорольский // Проблемы законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 1998. – Вип. 36. – С. 84-90.
31. Вайденфельд В. Европа от А до Я. Справочник европейской интеграции // В. Вайденфельд, В. Вессельс. – Рига, 2002. – 544 с.
32. Европейская интеграция : современное состояние и перспективы. - Минск, 2001. – 336 с
33. Медведев Л.А. История Западноевропейской интеграции (40-90 годы XX века) : Создание Европейского Союза, 80-90 годы / Л.А. Медведев, А.А. Синдеев. – Тверь, 1999. – 102 с
34. Муравйов В.І. Асоціація як перший крок до інтеграції // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2009. – Вип. 86, ч. 1. – С.85-96.
35. Носов М.Г. Глобальные аспекты трансатлантических отношений / М.Г. Носов // Современная Европа. – 2004. - № 2.
36. Носов М.Г. Евросоюз и Центральная Азия / М.Г. Носов // Современная Европа. – 2006. - № 4.
37. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / [Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2019. – 360 с.
38. Рабінович С. П. Гармонізація права України з правом Євросоюзу у контексті проблеми балансування пріоритетів національної правової політики / С. П. Рабінович // Приватне право і підприємництво. – 2009. – Вип. 8. – С. 152-155.
39. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими

- співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 24. – Ст. 1794.
40. Якименко Х. Основні підходи щодо розуміння правового статусу Європейського Союзу / Х. Якименко // Вісник Академії правових наук України [Текст]. - Харків: Право, 2008. - № 2. - С. 262-272.
41. Яковюк І. Державний суверенітет національних держав у складі Європейського Союзу: проблеми визначення / І. Яковюк // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – № 3 (38). – С. 114-126.
42. Яковюк І. Права людини в Європейському Союзі: загальнотеоретичний аналіз / І. Яковюк // Вісник Академії правових наук України. – 2009. – № 1 (56). – С. 55-64.
43. Яковюк І. Субсидіарність як принцип взаємовідносин національних держав і Європейського Союзу / І. Яковюк // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – № 4 (39). – С. 22-30.
- 44.

7.3 Додаткова література

1. Balfour Rosa Euro-Mediterranean blues. *EPC Commentary*, 08.06.2010.
2. Bicchi Federica The Union for the Mediterranean, or the Changing Context of EuroMediterranean Relations // *Mediterranean Politics*, Vol. 16, No. 1, 2011, p. 3-19
3. Browning Christopher S. and Joenniemi Pertti Geostrategies of the European Neighbourhood Policy. *European Journal of International Relations*, Vol. 14, No 3, 2008, p. 519–555.
4. Dangerfield Martin Belarus, Moldova and Ukraine: In or Out of European Regional International Society? // *Journal of European Integration*, Vol. 33, No. 2, 2011, p. 215-233
5. Dimitrovova Bohdana Remaking Europe’s Borders through the European Neighbourhood Policy. *CEPS Working Document*, No. 327, March 2010
6. Four Decades of African, Caribbean and Pacific Relations. / *The European Union and the Third World*. 2008, pp. 25-51.
7. Mbala Firmin The EU and Regional Integration in Central Africa: Promoting InterRegionalism as an Incentive to the Regionalist Scheme? // Lombaerde, Philippe de; Schulz, Michael. (Eds.) *The EU and World Regionalism : The Makability of Regions in the 21st Century*. Ashgate Publishing Ltd. 2010, p. 251-270
8. Renner Stephan & Trauner Florian Creeping EU Membership in Southeast Europe: The Dynamics of EU Rule Transfer to the Western Balkans // *Journal of European Integration*, Vol. 31, No. 4, 2009, p. 449-465
9. Rutazibwa Olivia U. The Problematics of the EU's Ethical (Self)Image in Africa: The EU as an ‘Ethical Intervener’ and the 2007 Joint Africa–EU Strategy // *Journal of Contemporary European Studies*, Vol. 18, No. 2, 2010, p. 209-228
10. Scheipers Sibylle and Sicurelli Daniela Empowering Africa: normative power in

EU–Africa

- relations. *Journal of European Public Policy*, Vol. 15, No 4, June 2008, p. 607–623.
11. Smith Michael E. and Webber Mark Political Dialogue and Security in the European Neighbourhood: The Virtues and Limits of ‘New Partnership Perspectives’ *European Foreign Affairs Review*, Vol. 13, 2008, p. 73–95.
 12. Анакіна Т. М. Інституційна модель співробітництва України та Європейського Союзу за Угодою про асоціацію. Форум права. 2013. № 3. С. 14–21.
 13. Гарет Дейвис. Право внутрішнього ринку Європейського Союзу : учеб. пособие / Зарицкая М. Ю. (пер. с англ.). Київ : Знання – Прес, 2004. 423 с.
 14. Гаряча Ю. П. Правові засади внутрішнього ринку Європейського Союзу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 275–279.
 15. Муравйов В. І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами (теорія і практика) : монографія. Київ : Академ-Прес, 2002. 425 с
 16. Поглиблення відносин між ЄС та Україною: Що, чому і як? / за ред. М. Емерсона, В. Мовчан. Вид. 2-е. Брюссель (CEPS), Київ (Ін-т економ. дослід. і політ. консультацій), 2018. 288 с.
 17. Право Європейського Союзу : норм. матеріали / упоряд. : І. В. Яковюк, Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк. Харків : Право, 2019. 500 с.

Інтернет-ресурси

1. DG Trade of the European Commission – <http://ec.europa.eu/trade>
2. U.S. mission to the European Union - <https://useu.usmission.gov>
3. АСЕАН – www.aseansec.org
4. ASEM Infoboard – www.aseminfoboard.org
5. African, Caribbean, and Pacific Group of States – <http://www.acp.int/>
6. Africa – EU partnership - www.africa-eu-partnership.org
7. EU enlargement negotiations - https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/node_en

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Дозволяється користуватися ноутбуками, планшетами телефонами та іншими гаджетами в навчальних цілях.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Європейський Союз в міжнародних відносинах» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів передбачає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, есе, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується загальна кількість набраних балів (максимальна оцінка один за модуль – 10 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату, тез доповідей, наукової статті тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит, максимальна оцінка за який складає 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент отримує допуск до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Європейський Союз в міжнародних відносинах» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Поточний контроль			Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття					
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Іспит		
мах 10	мах 10	мах 10	мах 10	мах 60	мах 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Європейський Союз в міжнародних відносинах»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Мах 2	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	1,5	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	0,5	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Мах 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	8	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття

		недостатньо підкріплено фактичними даними.
	6	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	4	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	2	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.

	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34